

Sytuacja w zakresie zachorowań na raka szyjki macicy w woj. dolnośląskim w latach 2005-2011

Ostatnie, opublikowane w roku 2012 dane dla Polski [1] wskazują, że w latach 2008-2009 w woj. dolnośląskim stwierdzano średnie dla Polski współczynniki zapadalności na inwazyjnego raka szyjki macicy (10 i 12 miejsce na liście województw) i znacznie wyższe od krajowych dla raka in situ (1 i 2 miejsce).

Tab.1 Zachorowalność na raka szyjki macicy w Polsce w latach 2008-2009

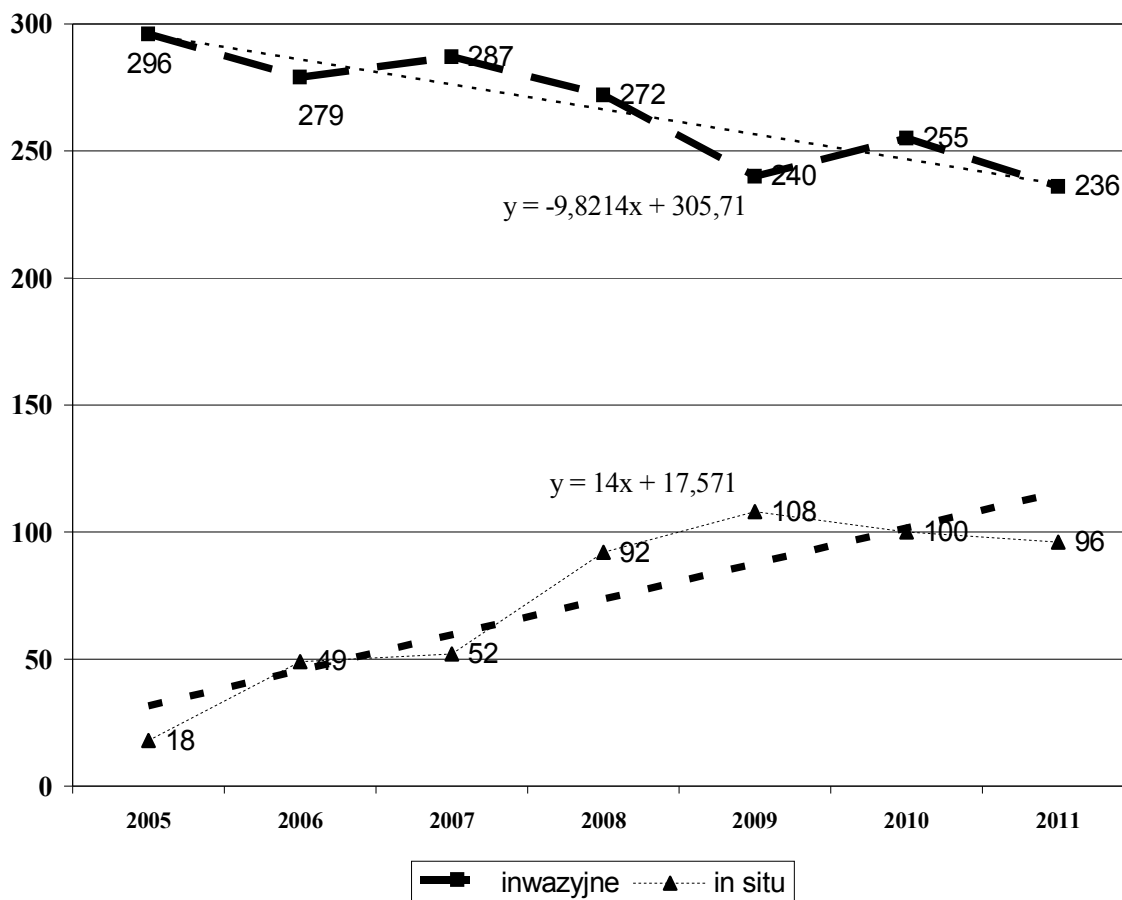
Rok	Współczynnik standaryzowany na 100 tys. kobiet			
	Inwazyjne C53		Przedinwazyjne D06	
	2008	2009	2008	2009
DOLNOŚLĄSKIE	11,6	10,2	5,3	6,1
KUJAWSKO-POMORSKIE	11,9	10,8	2,3	3,6
LUBELSKIE	13,1	11,2	4,7	4,9
LUBUSKIE	13,7	11,3	4,3	5,4
ŁÓDZKIE	11,2	11,0	1,1	1,0
MAŁOPOLSKIE	10,1	10,3	3,0	2,6
MAZOWIECKIE	10,3	10,8	2,0	2,4
OPOLSKIE	11,8	10,6	4,9	2,5
PODKARPACKIE	8,4	8,2	2,3	2,3
PODLASKIE	12,2	13,1	4,6	5,5
POMORSKIE	12,7	12,8	2,5	4,4
ŚLĄSKIE	9,9	10,6	2,7	3,3
ŚWIĘTOKRZYSKIE	9,9	8,1	5,2	8,9
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	13,3	12,2	0,6	3,3
WIELKOPOLSKIE	11,9	8,9	3,9	3,2
ZACHODNIOPOMORSKIE	13,7	9,0	0,8	1,4
Polska	11,3	10,5	3,0	3,5

Do analizy danych od 2005 roku w woj. dolnośląskim włączyliśmy dane z Dolnośląskiego Rejestru Nowotworów z lat 2010-2011 [2].

W latach 2005-2011 następował spadek liczb stwierdzanych inwazyjnych raków szyjki macicy C53 w tempie -10 rocznie oraz wzrost raków przedinwazyjnych D06 z trendem + 14 rocznie.

W ostatnich trzech obserwowanych latach stwierdzano około 250 zachorowań na raka inwazyjnego C53 i 100 na przedinwazyjnego D06 rocznie.

Ryc.1 Liczby zachorowań na raka szyjki macicy w woj. dolnośląskim 2005-2011

Analiza w trzech grupach wiekowych kobiet: objętej skryningiem 25-59 lat oraz nie podlegających badaniom przesiewowym do 24 roku życia i od 60 lat wskazuje na znaczne różnice.

Tab.2 Liczby zachorowań na inwazyjnego raka szyjki macicy C53 i raka in situ D06 w woj. dolnośląskim w latach 2005-2011 według wieku

Rok	Wiek Do 24 lat		Wiek 25-59 lat			Wiek Od 60 roku życia		
	C53	D06	C53	D06	%D06	C53	D06	%D06
2005	2	0	206	17	8	83	3	3
2006	0	1	171	44	20	96	3	3
2007	1	0	193	51	21	87	4	4
2008	1	2	168	94	36	98	4	4
2009	1	3	142	105	43	92	3	3
2010	0	1	157	94	36	98	5	5
2011	1	2	135	82	38	100	12	11
2005-2011	6	9	1172	487	29	654	34	5

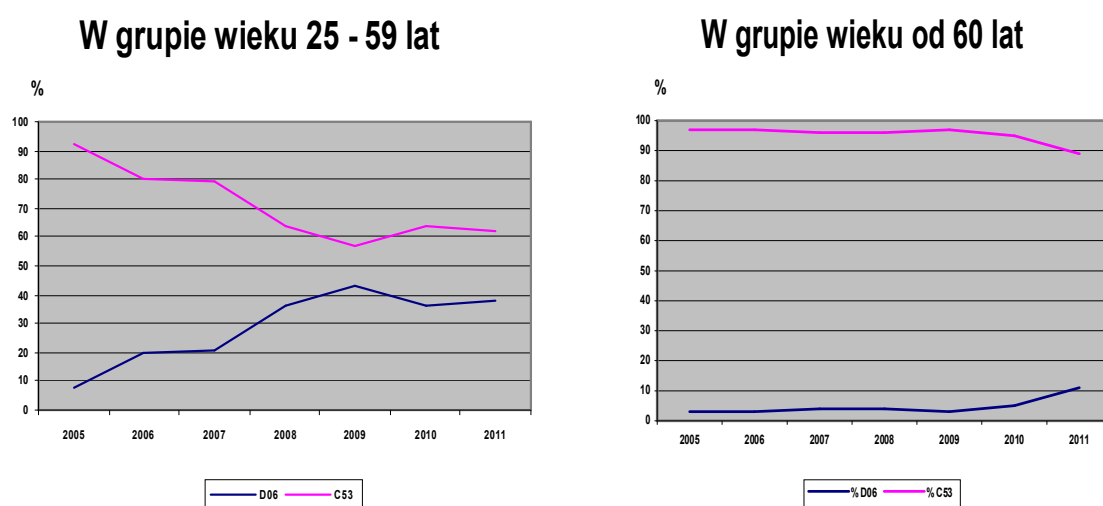
U kobiet w wieku „przedskryningowym” (do 24 lat) rak szyjki macicy w woj. dolnośląskim występował sporadycznie. Stwierdzano rocznie 1 – 4 zachorowania, łącznie w latach 2005-2011 zachorowań było 15, w tym 9 (60%) przedinwazyjnych D06.

W grupie objętej skryningiem (25-59 lat) w latach 2005-2011 zarejestrowaliśmy 1669 raków szyjki macicy, w tym 487 (29%) przedinwazyjnych z obserwowanym wzrostem odsetka od 8% w roku 2005 do 43% w 2009. W latach 2010 i 2011 było to 38 i 36%.

U kobiet w wieku „ponadskryningowym” (od 60 roku życia) spośród 688 zarejestrowanych raków szyjki macicy tylko 34 (5%) były w stadium przedinwazyjnym. W przeciwieństwie do raków u kobiet objętych skryningiem w latach 2005-2009 raki in situ nie wykazywały trendu wzrostowego udziału we wszystkich stadiach, stanowiły 3 – 4% wszystkich zachorowań. W roku 2010 ten udział wzrósł do 5% i w 2011 do 11%, co może się wiązać z przekroczeniem 59 roku życia i przejściem z grupy wieku „skryningowy” do „ponadskryningowy”.

Porównanie omawianych powyżej trendów zmian na wykresach wyraźnie wskazuje na efekt działań przesiewowych w zakresie wczesnego wykrywania raka szyjki macicy.

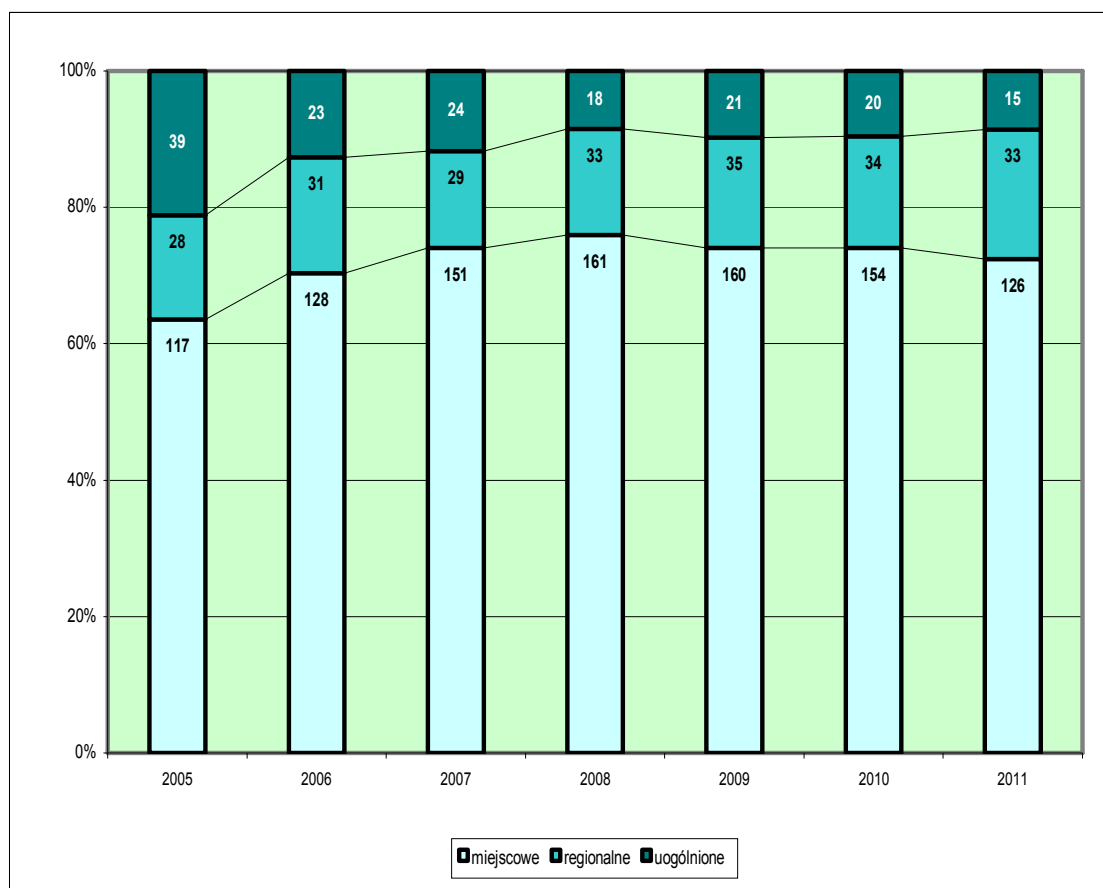
Ryc.2 Odsetki raków szyjki macicy in situ w grupach wiekowych 25-69 lat i od 60 r.ż. w woj. dolnośląskim, 2005-2011

Poniższa rycina pokazuje udział procentowy stadiów zaawansowania w ogólnej liczbie zachorowań na inwazyjnego raka szyjki macicy. Można stwierdzić, że 70% jest w stadium

zaawansowania miejscowym, 20% regionalnym, a stadia uogólnione stanowią około 10% (z tendencją malejącą).

Ryc.3 Zaawansowania inwazyjnych raków szyjki macicy na Dolnym Śląsku w latach 2005-2011

Ostatnio analizowane rokowanie statystycznej chorej z populacji dolnośląskiej, wyrażone przeżyciem 5-letnim, jest znacznie poniżej standardu europejskiego, który w latach 1990-94 wynosił 62,1%, a według ostatnich opublikowanych danych za lata 1995-99 - 66,7% (od 53% podawanych dla Polski i 58% Portugalii do 72% w Czechach i Słowenii, 73% w Norwegii i Holandii do 77% w Islandii) [3]. Szanse statystyczne chorych dolnośląskich z lat 2005-2006 wynosiły 55,8%.

Tab.3 Przeżycia względne chorych na raka szyjki macicy z woj. dolnośląskiego w latach 1985-2006 [2, 4]

Lata	1985-1989	1990-1994	1995 - 1999	2000 - 2004	2005-2006
% przeżyć względnych	60,8	58,6	55,0	53,8	55,8

Uwzględniając dane europejskie dla obserwowanych przeżyć 5-letnich w poszczególnych zaawansowaniach, podane w 25 Annual Report FIGO - 82% przeżyć dla stadiów miejscowych, 42% dla regionalnych i 17% uogólnionych [5], oczekiwane przeżycie 5-letnie dla dolnośląskich zachorowań powinno wynosić $0,70 \cdot 82\% + 0,20 \cdot 42\% + 0,10 \cdot 17\% = 67,5\%$, jest więc o ponad 10% niższe od w rzeczywistości stwierdzanego w woj. dolnośląskim. Prawdopodobne jest więc, że wysyłana na kartach zgłoszenia do Dolnośląskiego Rejestru Nowotworów ocena zaawansowania przedstawiona na ryc.3 może być zaniżona.

Wnioski:

1. Obecnie rocznie rozpoznawanych jest 250 zachorowań na inwazyjnego raka szyjki macicy. Trend malejący o 10 rocznie.
2. O 14 przypadków rocznie rośnie liczba wykrywanych raków przedinwazyjnych. Obecnie stwierdzanych jest w roku około 100.

Piśmiennictwo:

1. www.onkologia.org.pl
2. Błaszczyk J., Jagas M., Hudziec P.: Nowotwory złośliwe w woj. Dolnośląskim w roku 2010. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 2012.
3. www.eurocare.it
4. Błaszczyk J., Jagas M., Bębenek M.: Przeżycia pięcioletnie chorych na nowotwory złośliwe w woj. Dolnośląskim z lat 1985-2004. Dolnośląskie Centrum Onkologii, Wrocław 2011.
5. Pecorelli S. ed.: 25th Annual Report of the Results of Treatment in Gynecological Cancer, IJGO, 2003.